

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

In II. III. IV. Præceptum De Juramentis, Votis, Observatione Festorum, & Jejuniorum, ac obligatione Pietatis & Observantiæ erga Majores: Charitate & Misericordia erga proximum. Pars III.

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Sectio IV. De Ordine Charitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60022)

na, &c. sunt necessariò etiam peccata contra iustitiã
De quibus in Tractatu 5. per totum Caput quintũ

SECTIO IV.

De Ordine Charitatis.

SUMMARIUM.

115. *Qualis ordo servandus in diligendo proximo.*
116. *Post Deum, ceteris paribus, homo tenetur magis diligere seipsum, quàm proximum equalem.*
117. *Usque ad n. 120. Ceteris disparibus, tria observanda sunt. Quantitas necessitatis. 1. Quantitas boni necessarii, & 3. Coniunctio personæ.*
120. *Ordo Charitatis quoad bona spiritualia.*
122. *Usque ad n. 125. Ob nullam causam potest homo sine peccato, carere gratia, vel beatitudine.*
125. *Quoad bona spiritualia ad salutem necessaria tenetur homo plus diligere proximum, quàm seipsum quoad bona temporalia.*
126. *Usque ad n. 129. resolvuntur, & excipiuntur varia.*
129. *Casus notabilis de Saga confitente se plures infantes baptizasse in nomine Diaboli.*
130. *Ordo Charitatis quoad bona temporalia.*
131. *Usque ad n. 135. an, & quando liceat vitam corporalem exponere pro vita corporali proximi?*
135. *Inter proximos plus diligendi sunt magis coniuncti.*
136. *Primò magis coniuncti coniunctione spirituali.*
137. *Secundò magis coniuncti coniunctione carnali.*
138. *Ordo inter coniunctos carnaliter, servandus.*

113 **C**haritas divina in diligendis objectis suis
adeò inæqualibus necessariò exigit, & servat
ordinem aliquem iuxta illud Sponsæ Canticoꝝ
2. *Ordinavit in me Charitatem.* Et Salvator ipse
Matth. 22. assignans præcepta Charitatis, præceptum
dilectionis Dei vocat primum mandatum; præceptum
verò dilectionis proximi vocat *Secundum*

At ubi est primum & secundum, ibi est ordo. De ordine verò servando hic agendum: & necessariò

Prænotandum. Charitatis, seu dilectionis proximi duplex est actus, vel affectus: Complacencia, & desiderii: Amor & affectus complacencie dicitur, quo proximo volumus bonum jam habitum, ei complacendo, gratulando. Et hic amor hunc solùm requirit ordinem, ut magis diligantur ii, qui meliores, sanctiores. Deòque similiores existunt, ideoque majori cultu, reverentiâ, honore & amore afficiendi. Quæ etiam ratione magis diligendi sunt parentes, quàm liberi; Benefactores, quàm ii, quibus benefacimus &c. Quia nimirum majorem illi cum Deo similitudinem habent, quàm isti. In hoc nulla controversia, vel difficultas. Amor, vel affectus desiderii est, quo proximo volumus, vel desideramus bonum nondum habitum, cui respondet charitatis actus externus beneficentiæ qua ex charitate prompti sumus proximo etiam benefacere corporaliter, vel spiritualiter, cum opus est, & facultas est, juxta hæcenus latè dicta. Et quoad hunc ordinem esto.

ASSERTIO. IV.

Charitatis ordo essentialis & universalis est, *ut primò diligatur Deus: secundò nos ipsi: & tertio proximus: & uterque prius quoad animam, postea quoad corpus, & tandem quoad temporalia. Sed clarius, & distinctius. Ordine Charitatis post Deum super omnia diligendum, cæteris paribus, quisque tenetur diligere.* *I. Scriptura*

p. cura

secundum bona spiritualia. 2. Proximum, quoad eadem bona spiritualia. 3. Seipsum quoad bona corporalia. 4. Proximum quoad eadem bona corporalia. Tandem seipsum, & ultimo proximum quoad bona temporalia externa. In imparitate autem tria potissimum observanda sunt. 1. Quantitas necessitatis. 2. Qualitas boni necessarii. 3. Coniunctio persona. Communissima Doctrina cum S. Thoma sæpè cit. q. 26. Ratio Theologica fundamentalis sumitur ex modo participandi rationem formalem diligendi Charitatis Theologicae, quæ est bonitas divina. Cùm enim hæc bonitas per se formaliter, & essentialiter solum inest ipsi DEO; nobis autem, & proximis tantum participativè, quatenus ad imaginem Dei creati divinæ ejus bonitatis per Beatitudinem participes esse possumus; & ulterius eadem bonitas divina ut mihi participata, quasi vicinior, & intensior est, quàm ut participata proximo meo, hinc ordo charitatis naturalis exigit, ut primò per se irreflexibiliter, & super omnia diligatur Deus tanquam per se summè bonus; secundò verò diligit quis seipsum, quatenus particeps est, & esse potest bonitatis divinæ, ac principaliter æternæ beatitudinis: tertio denique diligamus proximum, quatenus sic nobiscum est, & esse potest particeps ejusdem divinæ bonitatis. Quia verò ejus bonitatis, beatitudinis sola anima per se particeps esse potest, corpus verò solum per accidens, per dotes ex animæ beatitudine reduntantes, consequens est, ut tam in nobis, quàm in proximis prius & potius dilige-

diligetur anima, quàm corpus. Unde DD. comu-
 iter cum S. Augustino l. I. de Doctrina Christiana
 23, 26. 27. Quatuor assignant ex Charitate
 diligenda. 1. Quod est supra nos, Deus. 2. Quod
 sumus nos ipsi. 3. Quod juxta nos, proximus.
 4. Quod infra nos, corpus nostrum, De primo,
 scilicet Deo diligendo super omnia, jam latè dictum
 est in primo præcepto c. s. toto. Solum hic agi-
 tur de ordine Charitatis inter nos, & proximos ser-
 vando, & quidem in paritate necessitatis, ac bo-
 norum, res liquida, & facilis est, ac

REGULA UNIVERSALIS, ET CER-
 TISSIMA.

Post Deum super omnia dilectum, & ceteris pa-
 ribus, quoad necessitatem, & aequalitatem
 boni necessarij, omnis homo tenetur magis amare
 seipsum, quam proximum aequalem. Omnes. Ratio
 Theologica jam data est, & sumitur ex ipsis verbis
 præcepti divini. Diliges proximum tuum sicut te-
 ipsum. Ubi velut Regula, & exemplar dilectionis
 proximi constituitur amor erga seipsum: Regula
 autem prior, & potior est, quam regulatum, ait D.
 Thomas q. 26. a. 4. ergo prior, potior, magisque
 Charitate intentus est amor erga seipsum, quàm
 amor in proximum, saltem aequalem, propter in-
 fra dicenda. Unde sunt illa vulgata: Charitas
 incipit a se ipsa. Proximus sum egomet mihi. Qui
 sibi nequam, cui bonus? &c. Ecclesiastici 14. Sed
 dixi: ceteris paribus: Nam in imparitate necessi-
 tatis, bonorum, & conjunctionis tria illa potissi-
 mum semper observanda sunt.

I. Quantitas necessitatis.

117 **N**imirum major necessitas semper præferenda est minori, extrema gravi, gravis communi: idque independenter à qualitate boni necessarii, vel conjunctionis personæ. Ita scilicet, ut extrema, vel gravissima necessitas proximi corporalis præferatur minori necessitati nostræ improprie, vel proximi, etiam in spiritualibus bonis: pextrema, vel gravissima necessitas spiritualis, vel corporalis cuiusvis etiam extranei præferatur minori necessitati propriæ, vel conjunctæ personæ: sic de cæteris. *Ratio est*: Quia totum fundamentum, & finis præcepti Charitatis, quâ tenemur proximo benevelleri, & benefacere, est sublevare necessitatem; ergo in ordine Charitatis ante omnia primò attendenda est quantitas necessitatis sublevandæ.

II. Quantitas boni necessarii.

118 **S**upposita jam æquali, vel quasi æquali necessitate, ordo Charitatis immediatè respicit qualitatem boni necessarii, quod nobis ipsis & aliis utile, vel facere debemus: Quod triplex est: *Spirituale*, gloria, gratia, virtus, &c. *Corporale*, vita, salus, sanitas, & ad hæc requisita. *Est temporale externum*: fama, honor, opes, seu bona fortunæ: ita nimirum, ut in æquali necessitate bonum spirituale semper præferatur bono corporali; & hoc bono externo temporali: idque adhuc independenter à personæ conjunctione: supposita enim æquali necessitate extrema v. g. potius curandum est bonum spirituale proximi cuiusvis, quàm bonum

I. cor.

corporale vel temporale, proprium, vel personæ conjunctissimæ, & sic in cæteris, ut mox patebit amplius.

III. Conjunctio Persona.

Supposita eadem vel simili necessitate, & in eadem qualitate boni necessarii, ordo Charitatis tandem respicit personam, vel personæ conjunctionem, ut nimirum tunc quisque sibi ipsi ante omnes alios, juxta regulam generalem supra datam; deinde aliis magis conjunctis prius, juxta rationem graduum conjunctionis, quam cæteris, succurrat. Quæ conjunctio itidem triplex est: *Spiritualis, Carnalis, & Civilis*. Atque in his valde benè notandis consistit totum fundamentum ordinis Charitatis. Attamen pro obligatione ad casus, sanè difficiles, ac intricatos, in gratiam tenuiorum, pono sequentes Regulas speciales.

REGULA PRIMA.

Ordine Charitatis, quoad bona spiritualia necessaria ad ultimum finem, ut est immunitas ab omni peccato, gratia DEI, & ipsa beatitudo, omnis homo tenetur magis amare seipsum, quam omnem simpliciter proximum in communi, & in particulari, quoad ulla bona spiritualia, vel corporalia. Omnes cum S. Thoma cit. a. 4. & D. Augustino supra allegato. Docetque expressè Christus Matth. 16. *Quid enim prodest homini, si universum mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?* Et hinc resolves

I. Ob nullam prorsus causam, etiam salutis,

THEOL. MORAL. PARS III.

XX

10.

totius mundi, potest homo velle peccatum, non tantum mortale, sed etiam vel levissimum veniale, Quia nimirum implicat contradictionem ul- lum peccatum in ullo casu fieri licitum: & Charitas inclinans in ordine suo principaliter ad amandum Deum super omnia, in nullo casu potest inclinare ad offensam DEI, vel aliquid repugnans, aut disciplens Deo: omne autem peccatum, etiam levissimum veniale repugnat, vel displicet DEO. Neque hic locum habet illud: *ex duobus malis minus est eligendum.* Cum omnium malorum gravissimum sit peccatum proprium.

122 II. ob nullam simpliciter causam potest etiam homo ad tempus velle carere gratiâ DEI, vel beatitudine cum peccato. *Ratio est eadem: Quia nimirum repugnat Charitati per se inclinanti ad amandum DEUM super omnia, vel aliquando non esse conjunctum DEO, vel separatim à DEO per privationem gratiæ, vel peccatum.* At verò licite potest quis velle ad tempus carere beatitudine, et amque differre sine peccato, exemplo Apostoli ad Philippenses 2. *Coarctor à duobus: desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo &c. Permanere autem in carne necessarium propter vos.* Uti & alia bona spiritualia, quæ sub præceptum non cadunt, vel ad salutem necessaria non sunt, licite, & meritorie possunt, imò aliquando debent differri, vel omitti, ob gravem necessitatem, vel utilitatem proximi, maxime Communitatis, spirituales, vel corporalem, v. g. ingressus Religionis, orationes, contemplationes, peregrinatione

nationes, &c. Ratio est: Quia tunc ipso ordine Charitatis majus, ac magis necessarium bonum proximi præferendum est bono proprio minus necessario: quale est & ipsa beatitudo, ut citius obtinenda.

III. Ob nullam causam, etiam salutis totius mundi licet absoluta voluntate velle carere perpetuo æterna beatitudine, etiam posito, quod ea carentia sine omni peccato stare possit. Quia hoc multò maximè requegnat Charitati diligendi Deum, super omnia, velle ipso æternum carere. Et licet ea carentia sine peccato stare posset, tamen objective mala est, ut homicidium involuntarium, quod proinde nunquam velle licet, Sed dixi: *absoluta voluntate*: Nam

IV. Velleitate simplici, conditionatâ, si nimirum Deus vellet, si ei placeret, ad ejus gloriam faceret, liceret velle, etiam carere Beatitudine, præsertim ad majus bonum salutis animarum. Talis enim conditio addita purgat actum; imò esset actus heroicus Charitatis tam erga Deum, quam proximum. Et hoc sensu applicanda videntur illa verba Moysis Exod. 32. *Aut dimitte eis hanc no-*
am; aut si non facis, dele me de libro tuo, quem scripsisti. Et illud Apostoli ad Roman. 9. *Optabam ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis.* Intelligenda nimirum sunt, aut conditionatè, *si ita Deo placeret*; aut per exaggerationem, quomodò solemus dicere: *potius me occide, quam hoc facias.* Adde ex Vasquez 1. p. q. 24. a. Verba Moysis intelligi posse de libro Principum

pum Israël, & non de libro Prædestinationis. Et verba Apostoli referri posse ad tempus præteritum sui Judaismi, quo ex zelo indebito, & amore in Judæos suos, persequebatur Christum, & Ecclesiam.

REGULA II.

125 **O**rdine Charitatis, quoad eadem bona spiritualia necessaria ad salutem, & ultimum finem, tenetur homo magis amare proximum, quam seipsum quoad bona corporalia, utpote vitam, sanitatem corporis &c. & consequenter multo magis, quam quoad bona temporalia aterna. Communissima cum S. Thoma cit. q. 36. a. 5. & D. August. l. 1. de Civit c. 27. Atque adeò proximo in extrema necessitate spirituali constituto, dum nimirum versatur in certo periculo aeternæ damnationis, ex quo sine discrimine aliquis eripi non possit, tenetur homo idoneus succurrere cum certo periculo vitæ, si nimirum sit spes æquè certa eum juvandi, & aliunde majus incommodum non timeatur. Item communissima cum D. Thoma cit. Constat ex verbis Christi Joan. 15. *Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem sicut dilexi vos.* Explicatur 1. Joan. 3. *In hoc cognovimus Charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit: & nos debemus pro fratribus animas ponere.* Hinc D. August. l. de mendacio c. 6. ait: *Temporalem vitam suam pro aeterna vita proximi, non dubitabit Christianus amittere.* Idem significat Scripturæ, & SS. PP. passim. Et sine dubio obli-

gato-

gatoriè, saltem de extrema necessitate salutis proximi intelligenda sunt. Ac insuper aliqua sunt advertenda.

I. In tali extrema necessitate censentur constitui, & cum vitæ periculo juvandi sunt: I. Infantes, alioquin sine Baptismo morituri: juxta communem DD. *Navar. Valen. Suar. Tanner.* alii cum Laym. 1.2. de Charitate tr. 3. c. 3. n. 3. 2. Multi infideles apud Indos v. g. maximè invincibili fidei Christianæ, & necessariorum ad salutem ignorantia laborantes, ut notavit etiam Navarrus 1.24. *Manualis* n. 10. 3. Populus rudis, cum inter eos hæresis occultè spargitur. Ex communi Tannerus *Disp.* 2. 10. 3. q. 3, *Dub.* 4. n. 61. Excipe tamen cum Diana p. 3. *tract.* 5. *resol.* 50. Nisi seducti vincibili, & culpabili errore, vel ignorantia laborent: tunc enim nemo nisi proprius Pastor, cum periculo vitæ subvenire obligabitur. 4. Peccatores notorii in articulo mortis adeò rudes, ut nesciant elicere contritionem, de quo, si constet, tenebitur quis etiam simplex Sacerdos cum periculo vitæ succurrere Sacramento absolutionis: alioquin si sciant conteri, rursus nemo, nisi Pastor, tenetur. Ex communi *Navar. & Diana cit.* At verò ex deliberata desperatione seiplos suspendentibus, submergentibus &c. nemo cum periculo vitæ tenetur succurrere, cum non sint in extrema necessitate, sed potius malitia, ut ajunt DD.

II. Dicta obligatio semper intelligenda est cum iis conditionibus supra insinuat. I. Dummodo sit spes certa juvandi: alioquin si spes nulla, vel incerta,

certa fit, non teneberis succurrere cum certo tua vitæ periculo. 2. Nisi aliunde majus incommodum sequeretur: nam si tua opera aliis, pluribus, toti communitati necessaria est, v. g. tempore pestis, persecutionis &c. nec teneberis, nec poteris pro unius tantum salute vitam tuam exponere. 3. Salva salute propria. De vita enim corporali sermo est; nam vitæ spirituale animæ nemo tenetur, nec potest periculo exponere pro salute alterius, ut ex præcedenti Regula constat. Hinc qui est in statu peccati mortalis, nec potest commodè sibi procurare statum gratiæ (ad quod certè tenetur, si possit) non tenetur se exponere periculo vitæ pro salute proximi in quacunque necessitate: cum ordine charitatis in extremo periculo magis, & citius teneatur quis providere sibi, quàm proximo. 4. De necessitate extrema tantum sermo est; nam in sola gravi necessitate spirituali proximi nemo tenetur cum proprio periculo vitæ succurrere, nisi Pastor sit. *Ratio est:* quia nimis durum, & contra Domini nostri suavitatem, esset urgere fidelem ad amittendam vitam, (imò & alia vitæ bona, fama, vel fortunæ) ob necessitatem, ex qua se se ipsemet proximus, etsi magna cum difficultate, liberare potest. Nam propterea ad meretricem, vel peccatorem convertendum, non tenemur cum gravi incommodo nostro, quia ipsi per se converti cum suo conatu possunt cum gratia Dei, quæ facienti, quod in se est, nunquam non præstò est. Et nota: Etiam in extrema necessitate spirituali v. g. infantem moriturum baptizare, neminem, qui non sit proprius

proprius Pastor, teneri cum certo vitæ periculo, non omninò improbabiliter *ex Soto, Sa, aliis docet Joan. Sanchez.* approbante Tamburino l. 5. Decal. c. 1. de Charitate proximo debita §. 2. a. n. 8. Ubi etiam nititur solvere rationes pro communi sententia à *Casto-Pallao* allatas. Vide, si placet, ego à communi sententia non recedo.

III. Semper ergo sermo fuit de obligatione ex¹²⁸ charitate tantum. Plus enim requirit obligatio iustitiæ. Nam Pastores spirituales, Episcopi, Prælati, Parochi ex officio curam animarum habentes, adeoque ex iustitia obligati ad prospiciendum saluti sibi commissorum, non tantum in extrema; sed omnium consensu, etiam in gravi necessitate spirituali tenentur suis opem ferre: etiam cum periculo propriæ vitæ corporalis juxta illud Joan. 10. *Bonum Pastor animam suam dat pro ovibus suis. Mercenarius autem fugit.* Unde Pastores Animarum tempore persecutionis Fidei, (de quo alibi) & tempore pestis non possunt fugere; vel tunc officium deserere, sed tenentur eis etiam cum periculo vitæ Sacramenta necessaria ministrare, nisi alium idoneum substituunt, quod licitè posse, & ægrè ferre non debere subditos, rectè docent *Valentia, Cappeavilla, Tannerus cit. n. 65.* alii cum *Laym. cit.* Ratio est: Quia Pastores ob hoc ipsam maximè, dato stipièndo conducuntur, & aluntur, ut in necessitate spirituali eis subveniant: ideoque non magis licet eis fugere, quàm militibus ad bellum conductis, hoste imminente. Ubi tamen iterum servandæ sunt conditiones supra positæ, si

nimirum spes fructus adsit, & majus incommodum non sequatur. Cavere enim debet eo casu Pastor, ne ob unius salutem imprudenter se periculo vitæ exponat, ut plures alii ex illius occubitu gravio-rem jacturam spiritualem patiantur. Unde non facile debet administrare Sacramenta non necessaria ad salutem, sive secundum se, ut est Extrema Unctio, sive respectu personæ, quippè quam ex nupera confessione credit non esse in statu peccati mortalis, vel aliàs per contritionem bene dispositam esse &c. vide *DD. cit.*

129 IV. Dicta de obligatione ex officio, pariter intelligenda sunt de obligatione ex delicto: utpote cum quis grave damnum spirituale proximo intulit, (præsertim in materia hæresis) cum certo, vel probabili periculo æternæ damnationis; is enim etiam cum periculo vitæ damnum resarcire tenebitur. En casum singularem non rarum in Germania, sed difficilem. Saga obstetrix confitetur Sacerdoti, se quadraginta circiter infantes baptizasse in nomine Beelzebub, Zabulon, Astaroth, postea à Parocho non rebaptizatos; modò verò partim mortui sunt, partim per varia loca dispersi, ut nullus sit modus significandi illis defectum Baptismi, nisi mulier se prodat Magistratui, adeoque extremi supplicii, & certo vitæ periculo se exponat. Quid hîc agendum Confessario? Respondet Laym. *l. 2. tr. 3. c. 3. n. 3.* Quòd Confessarius imprimis mulieri debeat explicare enormem gravitatem peccati sui, & damnum gravissimum animabus illatum; deinde inducere ad

ad renuntiandum diabolo, & concipiendum firmum propositum imposterum abstinendi ad ejusmodi sacrilegiis, & satisfaciendi, atque præstandi ea, ad quæ Confessarius eam obligatam esse judicaverit; si hæc omnia promittat; eamque alias sufficienter dispositam judicaverit, absolvenda erit. Deinde verò conari debet Confessarius excitare in illa desiderium plenè satisfaciendi, & reparandi ingens damnum spirituale, quod innocentibus intulit, adeoque libenter sustinendi extremum supplicium pro suæ & aliarum Animarum salute, seque ipsam ad hoc offerendi. Et sanè absolutè loquendo, ad hoc non tantum ex Charitate, sed etiam ex justitia videtur obligata, cum ipsa homines illos innocentes in discrimen salutis per summam injuriam conjecerit. Quòd si autem advertat Confessarius faminam, naturâ suâ infirmam, ab hoc tam heroico facto omninò adhorre conspiciat, non instet amplius urgere v. g. dicendo: *aliter salvari non posse*; sed contentus esse poterit proposito imposterum emendandi. Tum, quia ejus periculum mortis est certissimum, aliorum periculum salutis non ita certum: cum *DBI* ope per contritionem salvari possint. Tum etiam, quia mulier in hoc casu de se non agnoscit obligationem tantam seipsam ad mortem offerendi: docere autem sic probabiliter ignorantem in re omninò non certa, cum tanto discrimine, non videtur consultum. Ita sapienter *Laymann*. Quem sequuntur Recentiores, etiam *Diana p. 3. tr. 5. resolnt. 51.*

REGULA III.

130 **O**rdine Charitatis quoad bona corporalia, seu vitam & salutem corporis quilibet debet magis amare seipsum, quam proximum aequalem, cæteris paribus: atque ad eum nullus tenetur vitam corporalem certo periculo exponere pro sola vita corporali proximi, minus sponte amittere. Ita omnes juxta dicta Regulæ I. Et ipse D. August. lib. de mendacio ad Consentium c. 6. *Si quis pro alterius temporali vita suam ipsam temporalem perdit, non est jam diligere illum, sicuti se ipsum, sed plus, quam seipsum; quod sanæ doctrinæ regulam excedit. At, quid de licito?*

131 I. Multorum gravissimorum DD. Sententia est, ituitu amicitiae, honestum, & laudabile esse vitam corporalem pro vita corporali amici exponere. Ita ipse D. Thomas in 3. dist. 29. q. 1. a. 5. & rursus in Summa 2. 2. q. 26. a. 4. Bannes, Aragonius, Victoria, Valentia, Molina, alii cum Lessio l. 2. de justit. c. 9. dub. 6. n. 29. & sequentibus. Favet illud Christi: *Joan. 15. Majorem hac dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Et raro datur: Quia honestas virtutis amicitiae majus bonum est, quam vita corporalis: ideoque qui motivo honestatis amicitiae pro amico vitam exponit, proprium majus bonum præferendo minori, adhuc magis diligit seipsum, quam proximum.

132 II. Contra tamen: Non solum neminem reneri, sed neque licere corporalem vitam exponere, vel amittere ob solam vitam corporalem amici,

amici, post D. August. l. cit. docet communis Recentiorum, post Navar. aliis citt. Laym. cit. 6. 3. n. 4. Ratio est: Quia si virtus, & ordo Charitatis dicat, ut propriam vitam quis præferat alienæ, ut omnes concedunt, sequitur nullam virtutis, & honestatis rationem esse contrarium agere, & sic ruit fundamentum oppositæ sententiæ. Dixi autem: *Pro sola vita corporali.* Licebit enim vitam exponere corporalem pro vita corporali proximi, si ejus morti annexa esset mors spiritualis animæ: v. g. ad impediendam aternam damnationem injulti aggressoris tui quem jure occidere posses, potius permittere propriam mortem corporalem abundantioris Charitatis opus est; *ex communi Doctrina in Materia de homicidio.* Dictum etiam erât ab initio: *Quàm proximum æqualem seu privatam.* Nam

III. Pro salute Personæ publicæ, ex quo multum dependet bonum commune sicut & universaliter, pro bono communi totius Reipublicæ, Ecclesiasticæ, vel secularis, vitam propriam exponere non solum honestum, laudabile, sed etiam debitum in extrema necessitate Reipublicæ; Regula enim universalissima est: Bonum commune præferendum esse bono privato, & maxime locum habet quoad corporalia, vel temporalia. Et enim bonum quânto universalius, tantò etiam est dignius & majus. Et pars naturaliter plus diligit totum, quàm seipsum, adòque sicut in naturalibus una pars se periculo exponit pro servando toto corpore, ita & membrum Reipublicæ pro servanda

vanda

vanda salute totius Reipublicæ periculo se exponere tenetur. *Sic DD. communiter cum S. Thoma cit.* Undè multò magis teneberis pro bono communi Reipublicæ in extrema, vel gravissima necessitate conservando, exponere bona externa temporalia tua omnia, si necessitas sic exigat, ut te praxis benè docebit.

134 IV. Verùm hîc iterum contrarius *Joan. Sanch.* apud Tamburinum cit. §. 1. num. 4. sic habet: *Imò nec ob conservandum bonum commune, adstringi quem propriam exponere vitam reor; est namque jus propriam tuendi vitam adeò strictum, quòd à nullo jure conservandi alienas vinci possit. Miles verò murum occupare cum periculo vite tenebitur ratione pacti, & pecunia accepta.* Sic ille. Tandem Regula data est quoad bona corporalia tantum: Nam quoad bona temporalia externa fortunæ, vel famæ, quia eorum homo Dominus est, ut de iis liberè disponere possit, extra casum necessitatis propriæ, vel alienæ, non est servanda, sed, se neglecto, proximo cuivis largiri potest. Qualiter autem etiam teneatur homo propria bona temporalia largiri ad succurrendum extremæ, gravi, communi necessitati, indigentis proximi, latè explicatum habes, *Sect. 2. de elemosyna per totam.*

REGULA IV.

135 **O**rdine Charitatis post Deum, & seipsum, in paritate necessitatis, bonique necessari inter proximos magis, diligendi sunt, qui nobis magis conjuncti sunt juxta triplisem conjunctionem, spiritua-

lem, carnalem, & moralem, seu civilem. Certum apud omnes. Significat Script. Galat. 6. Operemur bonum ad omnes, maxime ad domesticos Fidei. 1. Timoth. 5. Si quis autem suorum, & maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior. Itaque in hoc conjunctionis ordine ita procedendum est.

I. Coniuncti nobis ratione conjunctionis, 136
 cæteris in amore præferendi sunt secundum illa tantum bona, in quibus conjunctio, vel amicitia fundatur: quia communicatio bonorum est fundamentum amicitiae, & Charitatis. Unde coniuncti nobis conjunctione spirituali fundata in bono spirituali gratiæ, præferendi sunt cæteris in bonis spiritualibus tantum: unde majores bona spiritualia & subsidia debemus velle, & cum opus est, præstare Patribus, filiis, fratribus spiritualibus, quam carnalibus. Coniuncti verò conjunctione carnali fundata in natura, præferendi sunt cæteris omnibus quoad bona pertinentia ad naturam, & vitam corporis: unde cæteris paribus in his magis subveniendum est Patri, filio, fratri carnali, quam spirituali tantum. Coniuncti verò conjunctione civili, & morali tantum, fundata in humana societate, & communicatione civili, præferendi sunt cæteris solum in rebus pertinentibus ad communicationem civilem. Sic concivi, comilitioni, domestico in rebus ad eam communicationem pertinentibus, potius succurrendum est, quam aliis extraneis.

II. Nihilominus conjunctis spiritualiter tantum, 137
 non

non tantum in necessitate corporali, sed etiam in necessitate spirituali extrema, præferendi sunt conjuncti proximi conjunctione carnali, parentes, filii, fratres, sorores, maritus, uxor. Communis cum S. Thoma *q. 26. a. 7. & 8. Tanner. cit. dub. s. n. 77. Laym. cit.* Ratio est: quia conjunctio carnalis proximi ad patres, filios, fratres &c. etiam fundatur in bonis spiritualibus, & est fundamentum ac basis conjunctionis spiritualis, eaque suapte naturam prior, & stabilior. Gratia enim charitatis, non destruit inclinationem naturæ, sed perficit, atque ad finem supernaturalem dirigit; ergo conjunctio carnalis proximi naturali inclinatione omnibus aliis præferenda quoad necessitates corporales, & adveniente gratia charitatis etiam omnibus aliis præferenda est quoad bona spiritualia. Notant tamen *DD. cit.* hunc ordinem quoad spiritualia transgredi non esse grave peccatum; esse autem mortale transgredi quoad corporalia: sub mortali enim tenetur homo in extrema necessitate potius succurrere corporaliter patri carnali, quam spirituali, & sic de filiis, fratribus proportionaliter.

138 III. Inter conjunctos carnaliter in extrema necessitate corporali, vel spirituali ante omnes subveniendum est Patri: *Secundò* Matri: *Tertiò*: filiis: *Quartò*: conjugi; deinceps fratribus, sororibus, cæterisque consanguineis & affinibus juxta ordinem graduum. Communissima cum D. Thoma *cit. a. 9.* & ipso Magistro in *3. dist. 29.* Ratio est: Quia ordo Charitatis in con-

junctos debet sequi ordinem conjunctionis magis,
 vel minus excellentis: atqui hinc prima, & excel-
 lentissima conjunctio est erga parentes, qui nobis
 existendi causa & principium fuerunt. Unde
 æquitas postulat, in extrema necessitate eos ab
 interitu ante omnes alios liberando, eis velut
 vicem reddamus: & quidem patri prius, & po-
 tius, quam matri, quia ille & priorem, & excel-
 lentiore principii locum, & ordinem obtinet,
 quam mater; ut etiam notat D. Hieronymus in
 c. 44. *Exech.* & ex eis *S. Thomas*. Secunda ma-
 xima conjunctio vice versa est parentum ad filios
 tanquam aliquid sui existentes. Tertia porro ma-
 xima est conjunctio conjugis ad conjugem, quip-
 pe qui per commercium conjugale facti sunt una
 caro. Hos sequuntur aliæ conjunctiones juxta gra-
 dus suos.

Extra casum extremæ necessaris, quoad ob-
 sequia communia, & necessaria in bonis spirituali-
 bus, & corporalibus: ordo omnino invertendus
 est. 1. Uxor præferenda est parentibus & filiis,
 cum qua scilicet maritus sit una caro. *Genesis*. 2.
Quamobrem relinques homo patrem suum, & ma-
trē, & adhaerebit uxori suæ. 2. Filii præfe-
 rendi sunt parentibus, cum parentum naturale offi-
 cium sit providere filiis *2. Corinth.* 12. *Non e-*
nim debent filii parentibus thesaurizare, sed pa-
rentes filiis. Et *D. Thomas cit. a. 9.* Dicit:
Parentibus debetur major honor, filiis autem ma-
gis cura. 3. Hi omnes præferendi sunt omnibus
 consanguineis ob dictam rationem. 4. Fratres,
 soro.

forores, cæterique consanguinei, & affines; semper tamen in eodem gradu præferendi sunt consanguinei affini; post hos sequuntur domestici, concives, aliique conjuncti similiter, etsi moraliter cæteris non sint conjuncti, & in paritate præferendi. Vide omnia latius apud *S. Thomam, & Commentatores* ejus passim. Addunt denique Doctores cum *Diana cit.* eum, qui bona fide illum ordinem transgreditur, ut in necessitate patri, v. g. matrem patri, filios parentibus, sororem conjugii anteferet &c. non peccare plus quam venialiter: cum obligationes illæ omnes revera magnæ sint, & non tam facile sit discernere magis & minus. Neque illicitum esse potest singularem amicum, & benefactorem in casu præferre consanguineo, & valde propinquo: aut conjunctum spiritualiter etiam in necessitate corporaliter conjuncto non admodum proinquo, ut notat etiam *Laymann cit cap. 3.* Et hæc tandem in *Secundum, Tertium, & Quartum Præceptum* communi Confessario sufficiant, ad laudem & gloriam DEI Opt. Max. & perennem Animarum salutem.

Amen.

IN.